

Betreft: Nota-overleg Ouderbetrokkenheid

Utrecht, 16 september 2025

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Namens OCO, Reformatorische Oudervereniging, Voor Werkende Ouders, Oudervereniging Balans, de Vereniging Openbaar Onderwijs en Ouders & Onderwijs danken wij de heer Peters en de heer Bisschop voor hun initiatiefnota *Ouders en het Onderwijs*. De nota is een waardevolle en urgente oproep om de rol van ouders in het onderwijs opnieuw te bezien en te versterken.

Op 29 september spreekt uw Kamer over de initiatiefnota en de kabinetsreactie. Wij vragen u om ervoor te zorgen dat ouders structureel en volwaardig een plek krijgen in zowel de schoolpraktijk als in het onderwijsbeleid. Ouders zijn geen toeschouwers, maar onmisbare partners in goed onderwijs. Graag delen wij als vertegenwoordigers van ouders met kinderen op school onze gezamenlijke ervaringen en inzichten.

Ouderbetrokkenheid als educatief partnerschap

Vorig jaar ging Ouders & Onderwijs op zoek naar de 'meest oudervriendelijke school van Nederland'. Meer dan honderd ouders nomineerden hun school. De inzendingen lieten zien dat waar ouders zich gezien en serieus genomen voelen, kinderen met plezier naar school gaan. De scholen blonken niet alleen uit in ouderbetrokkenheid, maar juist ook in allerlei andere zaken. Dit laat zien dat investeren in ouderbetrokkenheid direct bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs.

Ouderbetrokkenheid is dan ook geen luxe, maar een noodzakelijke voorwaarde voor goed onderwijs. In de praktijk blijft het echter vaak steken bij praktische hulp, terwijl ouders juist ook willen meedenken over inhoudelijke keuzes. Uit onderzoek onder ouders blijkt dat ruim 20% van de ouders vindt dat scholen te weinig doen om hen actief bij de school te betrekken.¹

Bijna alle ouders helpen al, maar de betrokkenheid bij de ontwikkeling van hun kind en bij de school als geheel kan sterker: in het primair onderwijs (PO) helpt 85% van de ouders hun kind bij schoolwerk en is aanwezig bij ouderavonden; in het voortgezet onderwijs (VO) is dit 75%.²

Oudertevredenheidsonderzoeken

Oudertevredenheidsonderzoeken kunnen de indruk wekken dat ouders passieve consumenten zijn. Tegelijk is het belangrijk dat scholen peilen hoe ouders de school ervaren en welke verbeterpunten er zijn. We zijn er voorstander van dat scholen dit verplicht eens in de twee jaar doen. Hierbij moet de focus liggen op partnerschap en wederkerigheid in plaats van op 'klanttevredenheid'.

Aandacht voor ouders in de leraren- en schoolleidersopleidingen

Het is wetenschappelijk bewezen dat een goede samenwerking tussen school en ouders goed is voor de ontwikkeling van kinderen. De samenwerking tussen ouders en leraren kan verbeterd worden door sterker in te zetten op goede communicatie. Wij pleiten daarom voor versterking van curricula in leraren- en schoolleidersopleidingen: naast het 'waarom' vooral het hoe (praktische handvatten, gespreksvoering, verwachtingsmanagement). Dit verhoogt de kwaliteit van samenwerking en verlaagt werkdruk en stress, met name bij startende leraren.

Betrekken ouders bij leesvaardigheid

De leescrisis vraagt om inzet van school en vanuit thuis. Ouders willen helpen maar weten vaak niet hoe. Scholen kunnen een brug slaan met concrete informatie, voorbeelden en materiaal, juist ook in het VO. Het

¹ Ouders & Onderwijs, Flitspeiling Ouderbetrokkenheid 2024

² Ouders & Onderwijs, Staat van de Ouder 2024

ministerie kan scholen hierin ondersteunen met kennis en praktische instrumenten.

Ondersteuning lokale ouderinitiatieven

Lokale ouderinitiatieven zorgen ervoor dat ouderbetrokkenheid kan bloeien. Deze initiatieven hebben wel ondersteuning nodig. Een gerichte subsidieregeling voor ouderorganisaties en lokale ouderinitiatieven helpt samenwerking van de grond te krijgen en zichtbaar te maken in de klas.

Bestuurlijke inrichting

Met de schaalvergroting en de professionalisering van het schoolbestuur zijn ouders vaak op de achtergrond geraakt. De afstand tussen bestuur en klas is te groot geworden en ouders kennen de mensen vaak niet meer die bestuurlijk verantwoordelijk zijn voor het onderwijs aan hun kind. Veel ouders weten vaak niet eens dat hun school onder een overkoepelend bestuur valt en wie het 'bevoegd gezag' vormt. Laat staan dat zij weten hoe zij hierop invloed kunnen uitoefenen. In het VO weet slechts 31% van de ouders wie er in het schoolbestuur zitten, tegenover 45% in het PO.³

Een afzonderlijke ouderraad?

In de initiatiefnota wordt de mogelijkheid verkend om de MR op te splitsen in een ouderraad en een ondernemingsraad. Ouderraden kunnen waardevol zijn, mits zij de formele medezeggenschap aanvullen en niet ondermijnen. Zo betrek je ook ouders die de weg naar de MR minder snel vinden. Wij zijn echter absoluut geen voorstander van de opsplitsing van de MR in een deel voor ouders en een deel voor leraren. De kracht van de MR zit er juist in dat ouders, leerlingen en leraren gezamenlijk inspraak hebben op het beleid. Door deze geledingen op te splitsen vrezes wij voor 'verdeel en heers'-politiek en juist het uitvergroten van tegenstellingen. Dit komt een effectieve samenwerking tussen ouders, leerlingen en leraren niet ten goede. Bovendien is er in de WMS al voldoende ruimte om voor specifieke onderwerpen de verschillende geledingen verschillende bevoegdheden te geven. Juist het gesprek hierover binnen de MR als geheel ervaren wij als heel waardevol en een succesfactor voor effectieve medezeggenschap. Versterking van ouderbetrokkenheid in medezeggenschap vraagt om betere toerusting en ondersteuning van de ouders in de MR. Zeker aangezien veel ouders slechts enkele jaren in de MR plaatsnemen is extra aandacht voor facilitering en opleiding voor de oudergeleding noodzakelijk.

De ouderraadpleging

Ouders goed betrekken bij beleid gaat verder dan alleen de MR. Het gaat om opvoedkundig partnerschap, waarin school en ouders elkaar aanvullen. Er is meer nodig om de stem van ouders goed te betrekken bij belangrijke besluit op school- en bestuursniveau. Daarom vinden wij dat er voor meer onderwerpen een verplichte ouderraadpleging moet plaatsvinden. Daarnaast is de ouderraadpleging nu vormvrij, wat betekent dat niet altijd gegarandeerd is dat alle ouders op een juiste manier hun mening kunnen geven. Leg in de WMS duidelijker vast dat bij een ouderraadpleging alle ouders de mogelijkheid moeten krijgen hun mening te geven. Ook moet de werkwijze van een ouderraadpleging worden vastgelegd in de statuten van de MR.

Een Nederlandse 'Parent Teacher Association'

Wij zijn geen voorstander van nog een koepel in de vorm van een Parent Teacher Association naar Amerikaans model. Dat vergroot versnippering en bureaucratie. Wel vragen wij om structurele betrokkenheid van ouder- en leerlingorganisaties in de Stichting van het Onderwijs. Nu zijn ouders en leerlingen uitgesloten van deelname aan deze overlegtafel. Ook willen we als ouderorganisaties en belangenbehartigers van ouders structureel betrokken worden bij bestuurlijk overleg met het onderwijsveld en het ministerie.

Stichten van scholen

In de initiatiefnota worden voorstellen gedaan om het voor ouders makkelijker te maken een nieuwe school te stichten. Wij signaleren dat dit in de praktijk vaak niet lukt, omdat bestaande schoolbesturen dit proces domineren of tegenwerken. Hier botst de vrijheid van onderwijs met het belang van bestaande scholen om leerlingen te trekken. Deze vraagstukken horen thuis bij de discussie over het functioneren van de wet Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen, waarvan eind dit jaar de evaluatie wordt opgeleverd. Als

³ Ouders & Onderwijs, Staat van de Ouder 2024

ouderorganisaties zijn we hier graag actief bij betrokken.

Schaalgrootte

Waar de vrijheid van onderwijs ooit bedoeld was om ouders de ruimte te geven zélf scholen te stichten vanuit hun overtuiging, zagen we decennia van schaalvergroting en professionalisering. Besturen omvatten soms tientallen scholen; de afstand tussen bestuur en klas is gegroeid en de invloed van ouders geslonken. Het systeem is uit balans geraakt. Wij vragen ons bij bestuurlijke fusies regelmatig af of die wel verstandig zijn en of de voorspelde positieve effecten in de praktijk wel werkelijkheid worden. Vroegtijdige betrokkenheid van de MR kan zeker helpen en is een goed idee, maar niet voldoende om ongewenste fusies te voorkomen. De fusietoets is een aantal jaren geleden grotendeels afgeschaft. We pleiten voor strengere eisen rondom het fusieproces of herinvoering van de fusietoets zoals we die kenden.

In ons bestel is een fusie wel mogelijk, maar ontvlechting niet. Dit betekent dat een school alleen los kan komen van een overkoepelend bestuur als het bestuur zelf daartoe besluit. We pleiten voor een onderzoek naar de voor- en nadelen van het juridisch mogelijk maken voor scholen om zich los te maken van een schoolbestuur.

Ouderbetrokkenheid in het mbo

Hoewel het mbo geen onderdeel uitmaakt van de initiatiefnota, vinden wij het van groot belang dat dit wel nadrukkelijk wordt meegenomen. Jaarlijks starten bijna 100.000 minderjarigen op het mbo. Onderzoek laat zien dat ouderbetrokkenheid ook in het mbo cruciaal is: het verhoogt de motivatie, verbetert leerprestaties en helpt schooluitval te voorkomen. Toch wordt ouderbetrokkenheid in het mbo nog nauwelijks vormgegeven, terwijl dit juist in de overstap naar volwassenheid van grote betekenis is. Geef de mbo-instellingen veel explicieter de opdracht om invulling te geven aan ouderbetrokkenheid op een manier die bij hen past.

Zeker bij studenten met extra ondersteuningsbehoeften is ouderbetrokkenheid van groot belang, omdat ouders vaak het beste zicht hebben op de geschiedenis en behoeften van hun kind. Het is onwenselijk dat scholen zich in deze situaties enkel tot de minderjarige student richten. Wij vragen daarom om de positie van ouders bij ondersteuningsafspraken (in een ondersteunings- of zorgplan) in het mbo te borgen. Ook willen we dat ouders weer een volwaardige positie krijgen in de medezeggenschap door invoering van de WMS in het mbo.

Tot slot

Een goede samenwerking tussen ouders en school is van fundamenteel belang voor de kwaliteit van ons onderwijs. Dat vraagt om actieve inzet van scholen, een stevige positie van ouders in beleid en medezeggenschap en ondersteuning vanuit de overheid.

Wij roepen u op om deze nota aan te grijpen als kans om ouderbetrokkenheid duurzaam te verankeren in het onderwijsbeleid. Wij denken graag mee over de uitwerking en blijven beschikbaar voor overleg.

Met vriendelijke groeten,

Lobke Vlaming

Directeur-bestuurder, Ouders & Onderwijs